

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Ярмолинецького районного суду Хмельницької області

18.07.2025

м. Хмельницький, 2025 рік

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.07.2025 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Ярмолинецького районного суду Хмельницької області (далі – суд).

Відвідування здійснили наступні члени групи НПМ:

Кізаєва Оксана Миколаївна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Хмельницькій області (керівник групи НПМ);

Скарженюк Тетяна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

Відвідування проведено за участі керівника апарату суду – Антошкова Ярослава Анатолійовича.

Загальна інформація.

Суд розташований за адресою: 32100, Хмельницька область, Хмельницький район, смт. Ярмолинці, вул. Петропавловська, буд. 71 (далі – суд, районний суд).

Керівництво суду:

Голова суду – Мазурчак Вадим Михайлович.

Керівник апарату суду – Антошків Ярослав Анатолійович.

Штатна чисельність апарату суду становить 24 штатних одиниць. Незважаючи на те, що по штату передбачено 5 посад суддів, судочинство здійснюють 4 судді, 1 посада є вакантною.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», об'єкт відвідування є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі (фото 1, 2).

На вході до приміщення суду є інформація про найменування судового органу, кнопка виклику чергового. Охорона приміщення суду та пропускний режим до суду здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. Пропускний пост знаходиться на першому поверсі будівлі.

У приміщенні суду встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної

судової адміністрації України, розміщений список справ призначених до розгляду суду, а також зразки звернень до суду тощо (фото 3).

У суді облаштовано три зали судових засідань, а саме: два для розгляду цивільних справ, які розміщені на першому та другому поверхах будівлі суду та один зал для розгляду кримінальних справ, який облаштований на першому поверсі.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), зал судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнаний загорожею зі спеціального захисного скла, за яким тримаються підсудні (засуджені) (фото 4).

Вікна вказаного залу обладнані загратованими решітками, наявне устаткування для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Підсудним (засудженим) забезпечено доступ до питної води, встановлено кулер з питною водою.

В приміщенні суду здійснюється кварцування повітря та поверхонь, відповідно до графіків, що фіксуються у відповідних журналах.

На виконання вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010, пункту 14 Інструкції у суді обладнано огорожену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту з метою доставляння, посадки (висадки) конвойованих обвинувачених (підсудних).

У суді забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, що відповідає вимогам пункту 13 з організації конвоювання, що затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) (фото 5).

У суді дотримуються вимоги протипожежної безпеки, наявні вогнегасники, встановлена протипожежна сигналізація.

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження, за інформацією керівника апарату суду, упродовж минулого та поточного років не надходило. Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або смерті особам, які примусово утримуються у приміщенні суду, не встановлено.

На момент відвідування в приміщенні суду обвинувачені (підсудні) чи засуджені не перебували.

Попередні зауваження.

Відвідування суду групою НПМ здійснювалось вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

У ході відвідування встановлено, що в суді використовується 1 зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Відповідно до зазначених вимог, у суді має бути облаштовано 3 камер для тримання підсудних (засуджених), обвинувачених. Натомість у суді облаштовано 1 камеру для тримання підсудних (засуджених) площею 3 м².

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Окрім того, у порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, розміри площ камерних приміщень не відповідають нормативним вимогам. Так, під час відвідування встановлено, що в суді, де облаштовано 1 камеру для обвинувачених (підсудних), засуджених, її фактична площа становить 3 м². Водночас відповідно до вказаних норм мінімальна площа кожної камери має бути не меншою ніж 4,0 м².

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

3. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол не пристосований для користування маломобільними групами населення та відсутній вільний доступ до нього для людей, які пересуваються на кріслах колісних.

4. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН Інклюзивність, у приміщенні суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля.

Наявність зазначених недоліків свідчить про недотримання принципів безбар'єрного середовища та створює перешкоди для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

5. У порушення статей 18¹, 32 Кодексу цивільного захисту України, у будівлі суду відсутнє найпростіше укриття для захисту громадян під час повітряної тривоги, воєнних дій, терористичних актів, а також у разі виникнення інших надзвичайних ситуацій.

Інші порушення.

6. У порушенням вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції, у будівлі суду відсутня кімната для розміщення конвою.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій області, Ярмолинецькому районному суду Хмельницької області відповідно до компетенції:

1. Опрацювати питання щодо забезпечення наявності у будівлі суду достатньої кількості камер для підсудних (засуджених) площею не менше ніж

4 м² на одну особу, виходячи з розрахунку три камери на одну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ, а також приміщення для розміщення особового складу варті;

2. Вирішити питання щодо забезпечення в суді приміщення для розміщення особового складу варті;

3. Облаштувати в суді кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

4. Вжити заходів щодо створення для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

5. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття.

Додаток: фототаблиця на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого в
Хмельницькій області

Оксана КІЗАЄВА

Фототаблиця до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

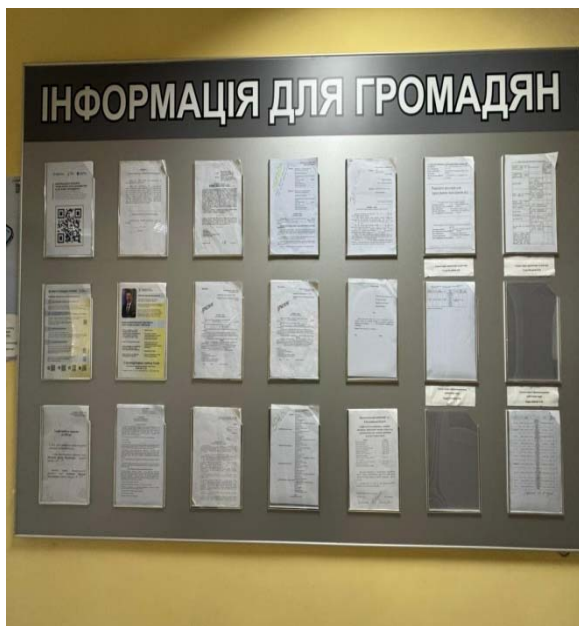

фото 4

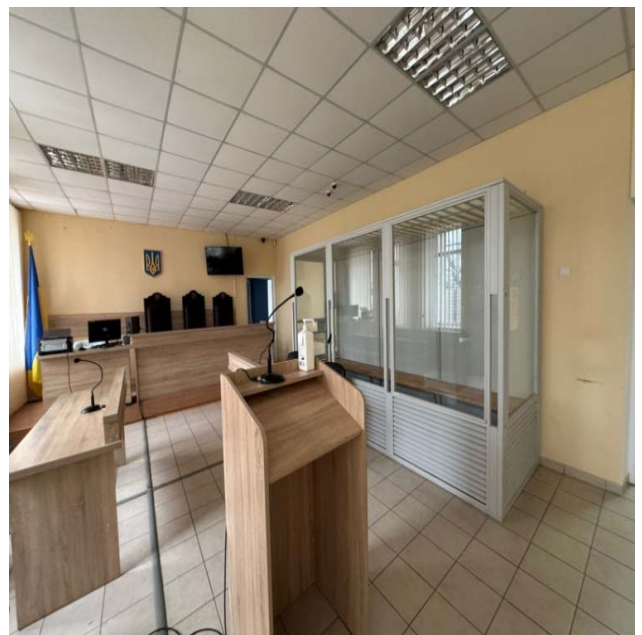

фото 5

фото 6

фото 7

